

Bankalar ve Devlet müesseseleri memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3659 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm: 21 . VII . 1944 - Sayı : 5762)

No.
4621

Kabul tarihi
17 . VII . 1944

BİRİNCİ MADDE — Bankalar ve Devlet müesseseleri memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3659 sayılı kanunun beşinci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Sınai ve zirai işletme yerleriyle maden arama ve işletme yerlerinde istihdam olunanlar, bu işletme ve yerler haricinde diğer memuriyetlere nakillerinde müstesap hak teşkil etmemek üzere, bir derece yukarıya nakil ve tâyin olunabilirler.

İKİNCİ MADDE — Aynı kanunun 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1. Yukarı dereceye terfi için aranılacak ehliyet ve liyakatten başka enaz üç sene bir derecede bulunmuş ve bu kadar müddet o derece aylığını fiilen almış olmak şarttır.

2. Bir terfi müddeti içinde üç defa takdirname alan memurların kıdemine, o dereceye mahsus olmak üzere, bir seneye kadar zam yapılabilir.

3. Her ne sebeple olursa olsun bir dereceden fazla terfi caiz değildir. Şu kadar ki, kadroya göre aşağı derecede memuriyet olmadığı veya ehil memur bulunmadığı takdirde yedinci ve daha yukarı derecedeki memuriyetlere, en çok iki derece aşağıdan memur tâyin olunabilir. Bu suretle en çok iki derece yukarıya tâyin olunanlara hak kesbettikleri derece aylığı tutarı ve fevkalâde zammı ile tâyin olundukları derece aylığı tutarı ve fevkalâde zammı arasındaki fark Tera Vekilleri Heyeti kararıyle verilebilir.

Herhangi bir derecedeki memurun kendi aylığı ile daha yüksek dereceli bir vazifede istihdamı da caizdir.

4. Buldukları derecelerde terfi müddetlerini doldurmuş ve terfi hak kazanmış oldukları halde kadroda açık yer olmamak veya buldukları memuriyetlerde kalmalarına müesseselerince lüzum görülmek veya buldukları memuriyetlerde üst derece olmamak sebepleriyle terfi edemiyenler, bir üst derece aylığı ve bu derecede de bir terfi müddeti geçirmiş ve terfi hak kazanmış olduğu halde aynı sebeplerle üst dereceye terfi edemiyenler, daha bir üst derece aylığı verilerek terfi ettirilebilirler.

İkinci derece memuriyetlerde bulunupta bu suretle bir üst derece aylığı almış olanlardan bir terfi müddeti daha geçiren ve terfi hak kazananlara yüz lira aylık tazminat verilebilir.

Birinci derece memuriyetlerde bulunanlardan bu derecede bir terfi müddetini dolduran ve terfi hak kazananlara yüz lira ve bunlardan ikinci bir terfi müddetini dolduran ve terfi hak kazananlara daha yüz lira aylık tazminat verilebilir.

Bu bent hükmüne göre yapılacak terfilerle aylık tazminat verilecek hallerde memurun bulunduğu derece aylığını bir terfi müddetince müstesap hak olarak almış bulunması ve ikinci ve daha yukarı derecedekiler için ayrıca alâkalı vekilin tasvibi esastır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu kanuna tâbi müesseselerin birinden diğerine veyahut bunlardan Devlet teşkilâtından birine veya Devlet teşkilâtından bu müesseselere memur nakli o memuru tâyine salâhiyetli olan makamın müsaadesine bağlıdır. Hademe, odacı, şöför ve bekçilerle bu gibilerin gördükleri işin mahiyetçe benzeri olan işlerde çalıştırılanlar müstesna olmak üzere, 3656 sayılı kanunun 19 ncu ve bu kanunun 10 ncu maddelerine giren müstahdemler dahi bu müsaadeye tâbidirler.

Istifa edenler hakkında da üç ay müddetle bu hükümler tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 13 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu müesseseler memurlarına (İdare Meclisi reis ve azaları hariç) almakta oldukları aylıklardan başka:

A) Yalnız Ankaraya mahsus olmak üzere bir derece aşağıdaki maaşlı Devlet memurları için kabul edilen esas ve nispetlere göre muvakkat tazminat verilebilir.

İhtisas mevkiilerinde bulunanlara, almakta oldukları ücret derecesine bu kanunun umumî hükümleri dairesinde, istihkak kesbedinceye kadar, muvakkat tazminat verilmez.

B) Devletin maaşlı memurları için kabul edilen esas ve nispetleri geçmemek şartıyla usulen mezun olanlara veya kısa askerlik hizmetini yapmak veya talim ve manevra için vazifeden ayrılanlara aylıkları verilebileceği gibi hasta olanların tedavi ve yol masrafları ve tedavi edilmekte iken ölenlerin cenaze masrafları ödenebilir. 4161, 4311 ve 4379 sayılı kanunların hükümleri mahfuzdur.

C) Her sene 3460 sayılı kanunun 42 nci maddesi hükümleri dahilinde temettü kaydıyla mukayyet olmak ve bir aylık istihkakı geçmemek şartıyla ikramiye verilebileceği gibi fevkalâde faaliyet ve gayretleri görülenlere temettü kaydıyla mukayyet olmaksızın ayrıca bir aylık tutarına kadar idare meclisi kararıyla fevkalâde ikramiye dahi verilebilir.

D) Maden arama ve işletme ve maden cevheri işleme yerlerinde çalışanlardan yaptıkları hizmetin ağırlığına ve diğer hususiyetlerine göre lüzumlu görülecek olanlara bu yerlerde çalıştıkları müddete munhasır olmak üzere idare meclislerinin ve Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünde direktörler ve şefler encümeninin kararı ve alâkalı vekilin tasvibi ile aylık ve fevkalâde zamları tutarlarının yüzde 20 sine kadar bir tazminat verilebilir.

E) Maden arama yerleri ve işletmeleriyle sınai, zirai, malî ve ticari işletmelerin daha rasyonel çalışmalarını teminde hizmeti görülenlere, elde edilen neticelerle mütenasip olmak ve aylık tutarı ve fevkalâde zamlarının yüzde 25 ini geçmemek üzere, İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde alâkalı vekilin tasvibiyle «prim» verilebilir.

F) Maden işletmeleriyle sınai ve zirai işletmelerin iş yerlerini fiili surette sevk ve idare eden müdür, müdür muavini, teknik ve ticari kısımlar şeflerine, bu işletmelerden herbirinin yıllık bilânçolarında görülen sâfi kârdan yüzde bire kadarı gayret ve ehliyetleriyle mütenasip olmak üzere alâkalı vekilin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla «kâr hissesi» olarak verilebilir.

Bu hükmün tatbikında fevkalâde Haller dolayısıyla Hükümetce veya salâhiyetli makamlarca alınmış olan karar ve tedbirler neticesi tahassül edecek kâr ve zararlar nazara alınmaz. Bu gibi hallerde vukarıki fıkrada gösterilen memurlara yine alâkalı vekilin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla münasip miktarda ikramiye verilebilir.

G) İşletmelere, teknik ve işletme usulleri bakımından ehemmiyetli faydalar

temin edenlerle maden bulanlara alâkalı vekilin tasvibiyle münasip miktarda ikramiye verilebilir.

H) Herhangi bir memuriyetin vekâletle idaresi halinde vekâlet edenlere, Devlet memurları için kabul edilen esas ve müddetleri geçmemek üzere vekâlet ücreti verilebilir.

İ) Paraya el koyan vezne memurlarıyla kıymet muhafızlarına, para ve kıymetlerin hacmı ve hareketlerine göre aylık tutarı ve fevkalâde zamların yüzde 25 ine kadar kasa tazminatı verilebilir.

J) Bu müesseseler memurlarına ve idare meclisi reis ve âzalarıyla murakıplara ve umumî murakabe heyeti reis ve âzalarına verilecek harcırah Devlet memurlarının harcırah hükümlerine tevfikân ve bu kanunun ikinci maddesinde yazılı derece avhıkları esas tutularak hesap edilir.

K) Bu müesseselerin aded ve mevkileri ait olduğu vekil tarafından tesbit edilecek olan şube, sandık ve ajanlıklarıyla büro, anbar, depo ve bu mahiyetteki diğer mahallî teşkilâtın aylık tutarı 210 lirayı geçmeyen memurlarına, ayda 30 lirayı geçmemek ve miktarı yine ait olduğu vekil tarafından tesbit edilmek üzere münasip miktarda tazminat verilebilir.

BESİNCİ MADDE — Aynı kanunun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu müesseseler memurlarına bu kanunda yazılı olanlardan ve tekaüt kanunlarıyla temin edilen haklardan gayri temettü, satış hissesi, ikramiye, tazminat ve sair namlarla ve başka şekil ve suretlerle hiç bir şey verilmez. Ancak fabrika ve imalâthaneler ile Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumuna ve Toprak Mahsulleri Ofisine ait istihsal, alım ve satım ve sevk gibi işlerde Fevkalâde Haller dolayısıyla mutad mesai saatleri haricinde memurları çalıştırmak mecburiyeti hâsıl olduğu takdirde bunlara müesseselerin bağlı buldukları mercilerince tâyin edilecek esaslar dâhilinde munzam bir ücret verilebilir.

Kezalik hususi surette tesekkül eden ve bu kanuna tâbi bulunan millî bankalar, kendi memurları için, Devletçe kurulmuş bankaların memurları hakkında kabul edilen esas ve nispetler dâhilinde kalmak üzere tekaütlük ve mâlûliyet tazminatı kabul edebilirler.

ALTINCI MADDE — A) Bu müesseseler memurlarına her çocuk için beş lira aylık çocuk zammı verilir. Memur tarafından infak edilmekte olan üvey çocuklar öz çocuk sayılır. Ana ve babanın her ikisi memur ise çocuk zammı babaya verilir.

B) Aşağıdaki çocuklar için zam verilmez:

1. Evlenen erkek ve kız çocuklar;
2. 19 yaşını dolduran erkek, 25 yaşını dolduran kız çocuklar; (19 yaşını bitirdiği halde yüksek tahsile devam etmekte bulunan erkek çocuklar için 25 yaşını geçmemek üzere tahsillerini ikmal edinceye kadar bu zammın verilmesine devam olunur.)

3. Hakikî veya hükmi şahıslardan aylık veya gündelik alan çocuklar;

C) Bu maddeye göre çocuk zammı verilenlere 4178 sayılı kanunun 3 ncü maddesi hükmü tatbik olunmaz.

YEDİNCİ MADDE — Bu müesseseler memurlarından:

A) Çocuğu dünyaya gelenlere;

B) Memur olmıyan karısı ölenlere;

Son ücretlerinin bir aylık tutarı;

C) Memurun ölümü halinde sağlığında beyanname ile gösterdiği kimseye, eğer

beyanname vermemiş ise, ailesine, son ücretinin iki aylık tutarı;

Yardım olarak verilir.

Yabancı memleketlerde vazife görenlerden ayrı esaslara göre ücret alanlara bu maddede yazılı yardımlar memleket dâhilinde alabilecekleri aylıklar üzerinden yapılır.

Ana ve babanın her ikisi de memur ise (A) fıkrasına göre verilecek yardım parası yalnız babaya verilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Bu müesseseler memurlarına bu kanunun 6 ncı ve 7 ncı maddeleri gereğince yapılacak yardımlar ile 4001 sayılı kanunun 15 ncı maddesine göre verilecek tekatüt ikramiyeleri hiç bir vergi ve tevkifata tâbi değildir ve bu yardımlar borç için haciz dahi edilemez.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun 2 ncı maddesiyle değiştirilen 3659 sayılı kanunun 8 ncı maddesinin 3 ve 4 numaralı bentlerinde ve 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesinin (D, E, F, G) ve (K) işaretli bentlerinde İcra Vekilleri Heyetine ve alâkalı vekile verilmiş olan salâhiyetler, 3659 sayılı kanunun birinci maddesinin (B) bendinde yazılı millî bankaların ve bunlar tarafından sermayesinin yarısından fazlasına iştirak edilerek kurulan teşekküllerle bunlar tarafından yine sermayesinin yarısından fazlasına iştirak edilerek vücuda getirilen kurumların memurlarına taallûk eyliyen aynı muamelelerde işbu banka, teşekkül ve kurumların idare meclislerince ve idare meclisi bulunmayanların da o vazifeyi gören uzuvlara kullanılır.

ONUNCU MADDE — 4478 sayılı kanunun 1 ncı maddesi kaldırılmıştır.

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun neşri tarihinde memur bulunan yüksek mektep mezunları için bir defaya mahsus olmak üzere terfi müddeti iki senedir. Terfie ait ehliyet kayıt ve şartları mahfuzdur.

MUVAKKAT İKİNCİ MADDE — Bu kanunun 1 ncı maddesiyle değiştirilen 5 ncı maddenin son fıkrası ve 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddenin (D) ve (E) işaretli bentleri hükümlerinin alâkalı yerlerde tatbikına her yer için icabeden hazırlıklar tamamlandıka geçilir ve bu suretle tatbik tarihine kadar geçecek müddet zarfında ilgili yerlerde eski hükümlerin tatbikına devam olunur.

ON BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun 6 ncı maddesinin hükmü 1.XI.1944 tarihinden, ikinci madde ile değiştirilen 8 ncı maddesi hükmü ve dördüncü madde ile değiştirilen 13 ncü maddenin (B) bendinin (Yol ve cenaze masrafları) hakkındaki hükmü ve 7 ncı, 8 ncı ve muvakkat birinci maddelerinin hükümleri 31 Mayıs 1944 tarihinden ve diğer hükümleri neşri tarihinden mer'idir.

ON İKİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Temmuz 1944

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	18 . VII . 1944 ve 1/281
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	19 . VII . 1944 ve 4/615
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 11 54 12 72,83:96